

Volnočasové aktivity dospělých

Zájmové vzdělávání (sociokulturní vzdělávání)

- je řazeno do tzv. *Dalšího vzdělávání dospělých*
- ...tvoří širší předpoklady pro kultivaci osobnosti na základě jejích zájmů, uspokojuje vzdělávací potřeby v souladu s osobním zaměřením. Dotváří osobnost a její hodnotovou orientaci a umožňuje seberealizaci ve volném čase (Palán)
- svobodně volené činnosti k naplnění volného času
 - umělecké discipliny, odborné zájmové vzdělávání, zájmová sdružení, vzdělávání seniorů,...
- funkce: **kultivace osobnosti**
 - zkvalitnění lidských zdrojů (u podniků) => zvyšování vzdělanosti dospělé populace

Volný čas

= doba, kdy si **své činnosti můžeme svobodně vybrat**, děláme je **dobrovolně** a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění

pod pojmem volný čas:

odpočinek, rekreace, zábava, zájmová činnost, zájmové vzdělávání,
dobrovolná společensky prospěšná činnost

nejsou to činnosti zabezpečující biologickou
existenci člověka
(jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče)

Různé pohledy na volný čas

EKONOMICKÝ

- investice **společnosti** do zařízení pro volný čas
 - investice **jednotlivce** do svého volného času (obraz úrovně společnosti)
- odpočínutý člověk = lepší pracovní výkon a lepší mezilidské vztahy na pracovišti

SOCIOLOGICKÝ A SOCIÁLNĚ-PSYCHOLOGICKÝ

- utváření **mezilidských vztahů**, socializace jedince

POLITICKÝ

- jak a do jaké míry **stát zasahuje** do volného času obyvatelstva

ZDRAVOTNĚ – HYGIENICKÝ

- podpora **zdravého tělesného a duševního stavu** člověka
- uspořádání **režimu dne**, respektování křivky výkonnosti člověka, hygiena prostředí i sociálních vztahů, hygiena duševního života

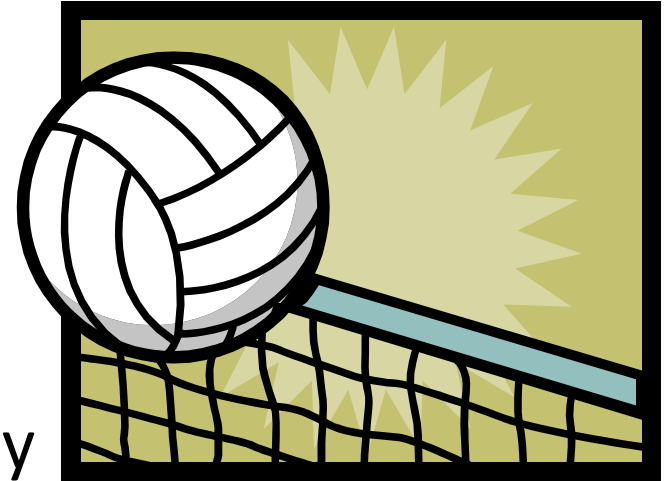
PEDAGOGICKÝ A PSYCHOLOGICKÝ

- věkové i individuální **zvláštnosti** a jejich respektování ve volném čase
- jak přispívají k **uspokojování** biologických a psychických **potřeb**

Druhy volného času

- **Denní volný čas**
 - závisí na pracovní době
- **Víkend**
 - odpočinkové i pracovní aktivity
- **Dovolená, delší časový úsek volna**
 - odpočinek, vzdělávání a zábava
 - často změna prostředí a životního stylu

Význam volnočasových aktivit

- Vývoj a formování osobnosti
- Zvyšování kvality života jedince i společnosti
- Prevence sociálně-patologických jevů
- Zvyšování úrovně vzdělanosti
- Zlepšování fyzické kondice
- Mezilidské vztahy
- Odpočinek, kompenzace pracovních činností

Determinanty

- **socio-demografické** (věk, pohlaví, zdravotní a rodinný stav, vzdělání...)
- **bydliště** (kulturní místa, knihovny, parky, hřiště)
- **ekonomická situace**
- **objem volného času** (délka pracovní doby, charakter práce),
- **rozvoj a složení společnosti** (zejm. věk)
- **kulturní tradice**

Volný čas a životní styl

ZPŮSOB VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉHO ČASU = UKAZATEL ŽIVOTNÍHO STYL

životní styl zahrnuje i **hodnotovou orientaci** jedince

=> odráží se v **jeho chování**, ve **způsobu využívání** a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek

Individuální systém hodnot

=>tvoří se dle životních podmínek a aktivitou jedince

=>**jakou hodnotu člověk přisuzuje volnému času**

(povinnost jako jediné poslání x volný čas jako životní náplň)

OPTIMUM:

uvést do rovnováhy sféru povinností a sféru volného času

Jak je vnímán volný čas...

- Dle provedených šetření:
 - pro občany ČR volný čas významnou hodnotou
 - **70 %** dospělých uvádí jako **pozitivní a žádoucí**, pokud má většina lidí hodně času pro sebe na své koníčky
 - VŠ vzdělání – řadili do volnočasových aktivit vzdělávací aktivity

„nemám žádný
volný čas“

Omezení a překážky

„nemám ho s
kým trávit“

- *Vlivy vnější (nemůžeme moc ovlivnit)*
 - profesní, ekonomické, kulturní a zdravotní
- *Vlivy vnitřní (lze odbourat)*
 - nuda, neinformovanost, neochota...

„nemám možnosti a příležitosti trávit čas vysněným způsobem“

„nudím se“

„nemám dostatek financí“

„nevím jak svůj volný čas trávit“

Druhy aktivit

- **manuální** – zahrádkaření, kutilství, ruční práce
- **sportovní** – procházky, turistika, další sporty...
- **kulturně umělecké**
 - **receptivní** – četba, divadla, kina, poslech rádia
 - **interpretační** – hudba, zpěv, herecká činnost, fotografování
- **vzdělávací** – dobrovolné vzdělávání, sledování masmédií, luštění křížovek
- **veřejné** – vykonávání veřejných funkcí, schůze, společenské a politické organizace
- **společenské** (neformální) – návštěvy známých, rodiny, kaváren...
- **hry, sběratelství** – sportovní diváctví, společenské hry
- **pasivní odpočinek** – sedění, polehávání, pití kávy...

Volnočasové aktivity v Brně

- Lipka
- Instruktoři Brno

Zdroje a literatura

- TYLCHERTOVÁ, Z. *Volný čas žen střední generace*. Brno, 2012. Dostupné na: http://is.muni.cz/th/368988/ff_m/Diplomova_prace_ZT.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta.
- PALÁN, Zdeněk. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2002.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 9788073674236.
- KNOTOVÁ, Dana. Neformální vzdělávání dospělých ve volném čase. [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/wupv/home/Documents/sbornik-u11-mpsv-projekt/06Knotova%20U11.pdf>